

VU, LLTI IR LMTA ETNOLOGIJOS DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka), kodas	Institucija	Padalinys
Pokolonijinių studijų metodologijos	Etnologija, 07H	VU	Azijos ir transkultūrinių studijų institutas

Studijų būdas	Valandų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
paskaitos:	10	konsultacijos:	10
savarankiškas darbas:	170	seminarai:	10
Kreditų skaičius:	7,5		

Dalyko anotacija
<p>Dalyko tikslas – padėti doktorantams susipažinti su tarpdisciplininiu pokolonijinių studijų (<i>postcolonial studies</i>) lauku, įvairiomis metodologinėmis nuostatomis, pokolonijinių studijų idėjų ir praktikų įtaka bei sąveika su kitoms disciplinomis (poststruktūralistinės literatūros kritikai, ekonomikos teorijai, lyčių studijoms, antropologijai, istoriografijai, etniškumo studijoms ir kt.). Siekiama padėti studentams atpažinti, kaip Azijos studijų istorijos raidoje reprezentuojant Rytus kaip esencializuotą ir stereotipinį Vakarų “kitoniškumą” buvo nutylimas Rytų ir pačių Vakarų kultūrinis heterogeniškumas ir bei spalvingumas. Kurso metu analizuojami žymiausių tyrėjų (E. Said, G. Spivak, F. Fanon, R. Guha, D. Chakraborty, A. Appadurai, H. Bhabos) tekstai, atskleidžiantys, kaip Vakarų orientalistų pastangos interpretuoti kurį nors Rytų kultūros aspektą neišvengiamai kolonializuoja ir pasisavina interpretuojamą objektą. Bus siekiama atsakyti į klausimus: ar apskritai įmanoma išsivaduoti iš episteminės kolonializmo prievartos pokolonijinėje epochoje? Ar galime adekvačiai suvokti kitoniškumą? Kuo reikšmingos pokolonijinės studijos šiuolaikinės globalizacijos ir kultūrų integracijos sąlygomis? Kodėl naujų pokolonijinių studijų objektas yra ne pati regioninė kultūra, bet kolonistinio Vakarų diskurso kanonizuotos pažinimo ir lokalių ‘tradicijų’ formos. Kaip šių pažinimo formų priėmimas Azijoje reiškė kultūrinės subordinacijos hegemoniškos Vakarų paradigmos sąvokomis pripažinimą ir pakreipė kultūros bei mąstymo raidą vakarietiškąja kryptimi. Koks ryšys tarp pokolonijinių ir postsovietinių studijų?</p>
<p>Dalyko siekiniai ir kompetencijos: doktorantai išmanys kompleksinę pokolonijinių studijų prigimtį ir santykį su kitomis disciplinomis bei tarpdisciplininiais laukais. Išmanys pokolonijinių studijų pagrindinius metodus ir sąvokas bei tarpdisciplinines prieigas. Pažins, kuo reikšmingos pokolonijinės studijos šiuolaikinės globalizacijos ir kultūrų integracijos sąlygomis. Pažins socialinių, kultūrinių ir politinių pokyčių akademiniam pokolonijinių studijų lauke dinamiką. Doktorantai sugebės identifikuoti, analizuoti ir kritiškai įvertinti vakarietišką orientą sampratas ir būdus, kuriais orientalistinis diskursas legitimavo kolonistinę agresiją ir politinę bei kultūrinę Vakarų pasaulio viršenybę. Įsisąmonins, koku būdu pokolonijinių studijų refleksija patyrė devintame dešimtmetyje Vakarų intelektualų sluoksniuose populiarių poststruktūralistinių ir postmodernistinių teorijų poveikį. Bus ugdomi tarpdisciplininiai į problemą orientuoti analizės gebėjimai ir plėčiami kognityviniai bei komunikaciniai įgūdžiai padedantys adekvačiau suvokti kultūrinį kitoniškumą.</p>

Kurso tematinis turinys:

1. E. Saidas: latentinis ir manifestuotas orientalizmas
2. Imperializmas, kolonializmas, postkolonializmas.
3. Poststruktūralizmas ir galios santykiai.
4. Pokolonijinės studijos ir akademinis tarpdiscipliniškumas.
5. Postkolonializmas ir postmodernizmas.
6. Ranajit Guha ir engiamųjų (*subaltern*) studijos.
7. Pokolonijinis feminizmas ir lyčių santykiai.
8. Kūnas, kalba ir performatyvumas.
9. Dipesh Chakrabarty: Europocentrinės istoriografijos relokacija.
10. Etniškumas, lokalumas ir geografinio atlaso kaita.
11. Trauma, kultūra ir atmintis: nuo Maurice Halbwachs iki Jano Assmanno.
12. Antonio Gramsci: neomarksizmas ir nacionalizmas.
13. Antropologijos transformacijos pokolonijinėse studijose.
14. Arjun Appadurai: socialinė imaginacija ir kultūra.
15. Tradicinė žinija ir vietinės pažinimo formos.
16. Franz Fanon ir pokolonijinės transformacijos Pietų Amerikoje.
17. Afrika ir kolonijinis paveldas.
18. Akademinis kolonializmas ir neokolonializmas.
19. Homi Bhaba: hibridiškumas, ambivalencija ir „trečioji erdvė“.
20. Trauma, kultūra, atmintis
21. Pokolonijinės ir postsovietinės studijos.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Ashcroft, B.; Griffiths, G.; Tiffin Dutton, H.	1995	<i>Post-colonial Studies Reader.</i>		London and New York: Routledge.
Briggs, John; Sharp, Joanne	2004	“Indigenous Knowledges and development: A Postcolonial Caution”	<i>Third World Quarterly</i> , Vol. 25, No. 4, p. 661-676.	

Beinorius, Audrius	2003	“The Pitfalls of Orientalism: ‘Hinduism’ and Postcolonial Discourse”	<i>Dialogue and Universalism</i> , Vol. XIII, Nr.1-2, p.149-165.	
Erlil Astrid	2011	<i>Memory in Culture</i>		Palgrave Macmillan
Chakrabarty, Dipesh	2000a	<i>Provincializing Europe: Postcolonial Thought and Historical Difference</i>		Princeton: Princeton University Press.
Chakrabarty, Dipesh	2000b	„Subaltern Studies and Postcolonial Historiography“	<i>Nepantla: Views from South</i> , Volume 1, Issue 1, p. 9-32.	
During, Simon	1998	„Postcolonialism and globalisation: a dialectical relation after all?“	<i>Postcolonial Studies</i> , Vol. 1, No. 1 p.31-47	
Rea, Will	2010	„Anthropology and Postcolonialism“ in <i>A Concise Companion to Postcolonial Literature</i> , (ed.) Chew, Shirley; Richards, David	p.182-203.	Oxford: Blackwell Publishing.
Huggan, Graham	2002	“Postcolonial Studies and the Anxiety of Interdisciplinarity”	<i>Postcolonial Studies</i> , Vol. 5, No. 3. pp. 245-275.	
Mignolo, Walter D.	1993	„Colonial and Postcolonial Discourse: Cultural Critique or Academic Colonialism?“	<i>Latina American Research Review</i> , Vol. 28, No.3, p. 120-134	
Kelertas Violeta (ed.)	2006	<i>On the Boundary of Two Worlds: Identity, Freedom, and Moral Imagination in the Baltics</i>		Amsterdam - New York, NY: Rodopi.
Moore-Gilbert, Bart	1997	<i>Postcolonial Theory: Contexts, Practices, Politics</i> ,		London: Verso.
Said, Edward W.	2006	<i>Orientalizmas</i> . (Iš anglų kalbos vertė Violeta Davoliūtė, Kazimieras Seibutis)		Vilnius: Apostrofa.
Schwarz, Henry, Ray Sangeeta (eds)	2005	<i>Blackwell Companion to Postcolonial Studies</i> .		Oxford: Blackwell Publishing.
Spivak, Gayatri Chakravorty	1988	„Can the Subaltern Speak?“ in <i>Colonial Discourse and Postcolonial Theory: A Reader</i> . Williams,		Edinburgh: Pearson Education Limited. p. 67-111.

		Patrick; Chrisman, Laura (eds.)		
Wagoner, Phillip B.	2003	„Precolonial Intellectuals and the Production of Colonial Knowledge“	<i>Comparative Studies in Society and History</i> Vol.45, No. 4 (Oct.) pp.783-814	
Papildoma literatūra				
Ashcroft, B.; Griffiths, G.; Tiffin Dutton, H.	2000	<i>Post-colonial Studies: The Key Concepts</i>		London and New York: Routledge.
Beinorius, Audrius	2020	“Psychoanalytic theory in postcolonial discourse: comparing Octave Mannoni, Frantz Fanon and Homi K. Bhaba”	Dialogue and Universalism, No.3, pp.123-140.	
Breckenridge, Carol A.; van der Veer, Peter (eds)	1993	<i>Orientalism and the Postcolonial Predicament.</i>		Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
Bhaba, Homi K.	1994	<i>The Location of Culture</i>		London and New York: Routledge.
Turner, Bryan	1994	<i>Orientalism, Postmodernism and Globalism.</i>		London and New York, Routledge.
Young, Robert J.C.	2001	<i>Postcolonialism: An Historical Introduction.</i>		Oxford: Blackwell Publishing.
Williams, Patrick; Chrisman, Laura (eds.)	1994	<i>Colonial Discourse and Postcolonial Theory: A Reader.</i>		Edinburgh: Pearson Education Limited.
Ania Loomba	2015	<i>Colonialism / Postcolonialism (The New Critical Idiom)</i>		Routledge;

Konsultuojantys dėstytojai: vardas, pavardė, mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus:
Audrius Beinorius, prof.dr. (HP)	<ol style="list-style-type: none"> 1. “Transformations of the Social and Religious Status of Indian Astrologer at the Royal Court”, in <i>Astrology in Time and Place: Cross-Cultural Questions in the History of Astrology</i>. Ed. by Nicolas Campion and Dorian Gieseler Greenbaum, Cambridge Scholars Publishing, 2016, pp. 53-66. ISBN (10) 1-4438-8381-6. 2. “Tarp theosis ir psychosis: indų misticismas psichoanalitinėje paradigmoje”, in <i>Psichoanalizės fenomeno interpretacijos</i>. Sud. V. Rubavičius, A. Andrijauskas, Vilnius: LKTI, 2016, pp. 182-199. ISBN 978-609-8014-18-1.

3. „Лунные созвездия (накшатры) и традиция наречения имени в Древней Индии“, in *Зографский сборник*. Вып. 5, Отв. ред. М.Ф. Альбедиль, Я.В. Васильков. СПб.: Музей антропологии и этнографии Российская академия наук, 2016, с. 88-107. ISBN 978-5-88431-317-0.
4. “Tracing the Will of the Stars: Indian Astrology and Divination About Natural Disasters and Threats”, in *Historical Disaster Experiences: Towards a Comparative and Transcultural History of Disasters Across Asia and Europe*, (Ed.) Schenk, Gerrit Jasper, Springer International Publishing AG, 2017, pp. 223-239. ISBN: 978-3-319-49162-274.
5. “Joginės percepcijos (*yogipratyaksa*) kontroversija Indiškos epistemologijos kontekste“, *PROBLEMOS* 2017, Vol. 92, pp.129-142. ISSN 2424-6158.
<https://www.zurnalai.vu.lt/problemos/article/view/10908>
6. „Budistinė joginės percepcijos (*yogipratyakṣa*) apologija Indijoje (Indian Buddhist Apologia of Yogic Perception (*yogipratyakṣa*))“, *Problemos*, 2018, Nr. 93. p. 35-46. ISSN 2424-6158.
<https://www.zurnalai.vu.lt/problemos/article/view/11936>
7. “Понятие «иллюзии» в индийской эпистемологии (Conception of Illusions in Indian Philosophy)” in *Mitrasampradānam: A Collection of Papers in the honour of Yaroslav Vassilkov*, (eds.) M.F. Albedil, N.Yanchevskaya, Saint Petersburg: Peter the Great Museum of Anthropology and Ethnology (Kunstkamera), 2018, pp. 399-417. ISBN 978-5-88431-366-8. (In Russian)
8. “Pulkininkas Nikolajus Kordaševskis – lietuviškasis pėdsakas N. Rericho transhimalajų ekspedicijoje (Colonel Nikolai Kordashevski: Lithuanian trace in N. Roerich’s Transhimalayan expedition)”, in *Rytai–Vakarai: komparatyvistinės studijos T. XIII: Paulius Normantas: kelionės į tolumą, ėjimas į save*. Sudarytoja ir mokslinė redaktorė doc. dr. Odeta Žukauskienė. Vilnius: LKTI 2019, pp.192-224; ISBN 978-609-8231-11-3
9. „Tantra Indijos kultūroje ir kolonijinėje imaginacijoje“ (Tantra in Indian Culture and Colonial Imagination), in *LOGOS*, 2019 (Liepa-rugpjūtis) Nr. 100, pp. 168-178; <https://doi.org/10.24101/logos.2019.61>
10. “Seksas ir nušvitimas: modernioji tantras percepcija Indijoje ir Vakaruose” (Sex and Enlightenment: The Modern Perception of Tantra in India and the West), in *LOGOS*, 2019; pp.64-76.
<https://doi.org/10.24101/logos.2019.73>
11. “M. Heideggeris, būtis ir Indijos filosofija: kelios galimos sąsajos” (Heidegger, Being and Indian Philosophy: Some Conceivable Parallels), in *Išsūkis metafizikai: Lietuviškos Heideggerio interpretacijos*. Sudarytojas ir mokslinis redaktorius akad. Antanas Andrijauskas, Vilnius: LKTI, 2019, pp. 496-511, ISBN 978-609-8231-17-5.
12. “Sanskrit and Lithuania: On Linguistic, Religious and Cultural Proximity”, in *Sanskrit and European Languages*. Ed. Prof. Shashi Bala, New Delhi: Bharatiya Vidya Bhavan, 2020, pp. 28-58. ISBN 978-81-938679-8-3.
13. “Psychoanalytic theory in postcolonial discourse: comparing Octave Mannoni, Frantz Fanon and Homi K. Bhaba.”, in *Dialogue and Universalism*, Warsaw, Polish Academy of Sciences, No.3/2020, pp.123-140. ISSN 1234-5792
14. Beinorius, Audrius; Berniūnas, Renatas; Dranseika, Vilius; Silius, Vytis;

	Rimkevičius, Paulius. „The weirdness of belief in free will“, <i>Consciousness and cognition</i> . San Diego, CA : Academic Press. ISSN 1053-8100. eISSN 1090-2376. 2021, vol. 87, art. no. 103054, p. [1-15]. (DOI: 10.1016/j.concog.2020.103054)
--	--

Atnaujinta ir patvirtinta VU, LLTI ir LMTA etnologijos doktorantūros komiteto 2022 m. spalio m. 26 d. posėdyje, protokolo Nr. R6-11

Doktorantūros komiteto pirmininkė

dr. Daiva Vaitkevičienė